

Ny bok ger alternativ till psykiatrin

MALMÖ. Vad hjälper mig om jag blir galen? Hur kan jag hjälpa som anhörig eller vän? Finns alternativ till psykiatrin?

Frågorna ställs och besvaras i en nyutkommen antologi om alternativ till traditionell psykiatri.

– Boken är den första som berättar om alternativen översiktligt och lättillgängligt, säger Maths Jespersion, före detta patient i psykiatrin och nu aktiv i motståndsrörelsen.

Han är författare till några avsnitt i boken "Alternatives Beyond Psychiatry" som ännu bara finns på engelska och tyska.

Maths Jespersion är distriktsombud för patientföreningen RSMH i Skåne. Han får ofta frågor från anhöriga som söker annan hjälp än den vanliga psykiatrin kan ge.

– Det finns ett enormt sug ef-

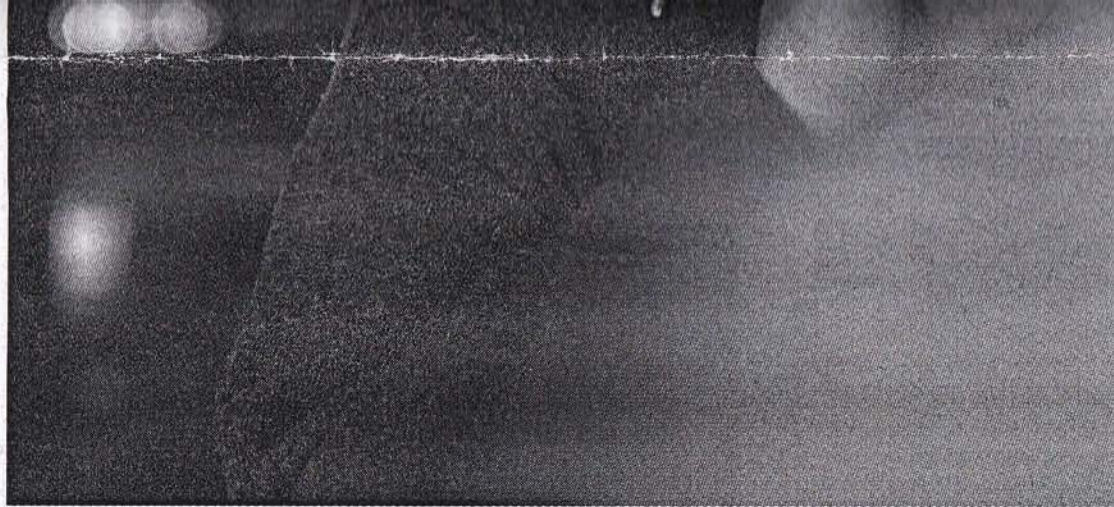
ver läggas in på sjukhus. Mellan 85 och 90 procent av dem kan återgå till samhället utan sjukhusvård. Patienterna blir lika snabbt bra som dem som får antipsykotiska läkemedel, till avsevärt lägre kostnad. Framgången förklaras med att miljön är hemlik och atmosfären hoppfull. En central tanke i behandlingen är att relationen mellan patient och personal är viktig.

Skapare av modellen är amerikanen Loren Mosher, en förgrundsfigur bland psykiatrer som arbetar för en human psykiatri.

Kommunen tog över

Maths Jespersion skriver bland annat om Hotell Magnus Stenbock i Helsingborg som drevs av RSMH i några år på 1990-talet med hjälp av pengar från psykiatrin och kommunen. De boende skötte det mesta själva i en långt driven demokrati.

– Några gäster kom från ga-

Maths Jespersen, distriktsombud för patientföreningen RSMH i Skåne, är kritisk till elbehandling.
- Den har inte blivit mindre farlig med tiden, tvärtom, säger han.

FAKTA

Italiensk läkare inspirerades av grisslakt

Elbehandling har använts sedan 1938 när en italiensk psykiater såg att grisar lugnades med elchocker innan de skulle slaktas. Metoden föll i vanrykte under 60- och 70-talen men har de senaste åren fått ett nytt uppsving i den anglosaxiska världen och i Norden. I Sverige görs 42 000 behandlingar om året. I Italien är elbehandling förbjuden. I Tyskland och Holland är metoden mycket ovanlig.

På senare år har skadestånd betalats ut till patienter som har fått elbehandling. I USA dömdes år 2005 en psykiater att betala 635 000 dollar till en patient

som han hade skickat på elbehandling. Hon fick så svår minnesförlust att hon inte kunde sköta sitt arbete eller ta hand om sina barn.

I Norge ersattes en kvinna nyligen av Patientskadenämnden med 80 000 kronor. Hon hävdar att hon har förlorat femton år av sitt liv på grund av minnesförlust.

Ett annat uppmärksammat norskt fall är Mette Ellingsdalen, 32, som har förtidspensionerats efter sju års elbehandling. Hon har förlorat en stor del av sin förmåga att läsa och skriva.

ka.

Maths Jespersen är distriktsombud för patientföreningen RSMH i Skåne. Han får ofta frågor från anhöriga som söker annan hjälp än den vanliga psykiatrin kan ge.

- Det finns ett enormt sug efter alternativ hos patienter och anhöriga, säger han.

Att höra röster

Han minns en familj i Växjö som var beredd att säga upp sina jobb, sälja sin villa och flytta till något annat ställe i Sverige, där de skulle få riktig hjälp för sin dotter. I Växjö blev deras dotter inte bättre, bara sämre.

- Antologin är skriven för de människorna. Den ger hopp.

Bland de 61 författarna skriver den holländske psykiatriprofessorn Maurius Romme om hur patienter kan förstå varför de hör röster och lära sig hantera dem. Han har upptäckt att rösthörande inte är typiskt för sjuka utan för friska. Två tredjedelar av dem som hör röster är inte patienter i psykiatrin.

- Skillnaden är att de friska kan hantera sina röster på ett bra sätt och det kan de sjuka lära sig, säger Maths Jespersen.

I Soteriahus ges i princip medicinfri vård till psykotiska patienter, som normalt behö-

Stenbock i Helsingborg som drevs av RSMH i några år på 1990-talet med hjälp av pengar från psykiatrin och kommunen. De boende skötte det mesta själva i en långt driven demokrati.

- Några gäster kom från gatan och andra från fängelset. Men det gick bra, det var alltid tillräckligt många som höll ordning.

När de statliga bidragen sinade tog kommunen över.

- Hotellet finns kvar men den sociala verksamheten som vi hade har försvunnit, liksom gästernas inflytande.

En överlevare berättar

Två andra författare är Dorothea Buck och Kate Millet, internationellt kända namn inom psykiatriöverlevareverörelsen.

Dorothea Buck, nu 90 år, överlevde Förintelsen och den nazistiska psykiatrin som tog livet av 300 000 patienter. Hon togs in första gången 1936 och skrevs ut för gott 1951. Hon har senare gjort sig känd som skulptör.

Kate Millet var ledande feminist på 1970-talet. Hon har skrivit om sina erfarenheter av psykiatrin i boken "The Loony-Bin Trip".

Marianne Hedenbro